

tíðindablaðið

Útgevartíð: p/f sosialurin

Ábyrgdarblaðstjóri: Jan Müller

Politiskur- og fyrirtaksblaðstjóri: Krisjan Dahl

Blaðfólk: Hogni Djurhuus, Dagny Joensen og Jóhann Mortensen

Uppseting: p/f sosialurin. Prent: p/f pressan 1981

sosialurin

Argjavegur 26
Postsmoga 76,
3800 Tórshavn
telefon 11820

Royndi at krúpa sær undan

FYRI STUTTUM vóru Pauli Ellefsen og Atli Dam, fyrrverandi lögmaður í eini sending í útvarpinum undir heitinum: »búskaparfrágreiðingin sum hvarv«.

FRÁGREIÐINGIN snúi eg um okkara fíggarligu viðurskipti. Um ta stóru úttanlandsskuldina og um ta stóru almennu peningarnýtsluna. Nevnda frágreiðing var frá ráðgevari nevndini viðvíkjandi Føroyum. Frágreiðingin varð send landsstýrinum fyrst í juni 1983. Men hon kom ikki alment fram fyrr enn í mars 1984.

SUM ALTÍÐ royndi lögmaður at krúpa sær undan ábyrgdini og geva øðrum skuldina. Nú vóru tað uppskotini sum javnaðarflokkurin hevur lagt fram á ting. Um tey vórðu samtykt hevði stóðan verið munandi verri segði lögmaður. Men lögmaður nevndi onki dømi, sum sýndi, hvussu nógv øðrvísi stóðan hevði verið fyri hvørt av teimum uppskotunum javnaðarflokkurin hevur lagt fram, um hesi vórðu samtykt.

LÖGMAÐUR veit væl, at øll uppskotini, sum javnaðarflokkurin hevur lagt fram, hava ikki kosta pening. Fleiri av hesum uppskotum høvdu børt um búskaparligu stóðuna. T.d. uppskotið um ein sáttmálastovn hvørs endamál var at tryggja føroyskum skipasmiðjum byggsáttmálar, at samskipa virksemd hjá skipasmiðjunum, eitt nú við at samskipa innflutningin av stáli og øðrum byggitilfari og harvið ódýrari rátilfar til føroysku skipasmiðjurnar.

EITT ANNAÐ dømi er uppskot javnaðarfloksins um skilabótalan til fiskiskip. Endamálið við hesum var at konvertera (umleggja) tey dýru og ólagaligu lánini sum føroysk fiskiskip hava til ódýr og lagalig lán. Hetta vildi eisini børt um búskaparligu stóðuna. Ella vit kunnu taka uppskot javnaðar-

oddagrein

floksins um at stovna Føroya Agn-goymslu við tí endamáli at vit sjálvir veiða, haggreiða og frysta tað agn, sum føroyska fiskivinnan skal nýta, heldur enn at innflyta hetta agn úr Noreg, Póllandi o.s.fr. Hetta vildi somuleiðis børt um búskaparligu stóðuna.

ONGIN HEVUR ábyrgdina av búskaparligu stóðuni úttan júst lögmaður og hansara flokkur og hansara samgonga. Tá javnaðarflokkurin mælti til at keypa skip til millumlandasigling fyri 35 mió. kr. (Lassa II) segdu lögmaður og sambandsmenn nei. Ístaðin skuldu føroyingar keypa skip til hesa sigling fyri 140 mió. kr. Ein meirskuld til útlandið uppá 105 mió. kr. Við øðrum orðum hevði úttanlandsskuldin bert av hesi orsök verið 105 mió. kr. minni um lögmaður tók undir við javnaðarflokkinum.

VIT KUNDU fullført vega- og berg-holsarbeiðið í Kalsoynni í 1981 fyri 17 til 20 mió. kr. Men lögmaður og hansara menn segdu nei. Hetta skuldi biða til arbeiðið kostaði tvær ferðir so nógv. Í dag verður hetta arbeiði gjørt fyri 35 til 40 mió. kr. Um lögmaður tók undir við javnaðarflokkinum vildi almenna peningarnýtslan til berghol bert av hesi orsök verið 17 til 20 mió. kr. minni.

OG HIN SÍÐAN. Inntøkusíðan hevði sæð munandi øðrvísi út um lögmaður ikki loyvti EF at avmarka okkara laksaveiðu í føroyskum sjógv og loyvti Noreg at avmarka okkara rækjufiskiskap við Svalbard. Inntøkan hjá føroyska samfelagnum hevði verið økt við hundratals milliönum.

BÚSKAPARLIGA stóðan er hættislig. Lögmaður og hansara flokkur og hansara samgonga mugu taka ábyrgdina av hesum. Tað nyttar ikki altíð at krúpa undan ábyrgdini og bert geva øðrum skuldina.

Dam fekk ikki sannleikan um stóðina

Av tí lögtingsviðgerð, sum hevur verið um relæstøðina á Sornfelli og av teimum tíðindum, sum útvarpið hevur borið frá hesari viðgerð kundu fólk fingið ta fatan, at landsstýrið í 1961 fekk alt at vita um hesa stóp.

Hetta stendst av tí ullintu frágreiðing, sum vinmaður Paula Ellefsens, Uffe Ellemann Jensen, hevur givið í fólkatinginum — ein frágreiðing, sum klárt hevur til endamáls at kasta ein farra av illgruna á Dam.

Lögmaður og Óli Breckmann vóru ikki seinir at útnýtta hetta til politiska agitation og teir høvdu eina løtu lætt spæl, tí tann maðurin, teir vildu vera við visti alt, liggur í sinari grov og fær ikki vart seg. Sjáldan hevur muran í hesum høgærkstremistum avdúkað seg so týðuliga, sum hetta kvöldið í tinginum, tá NARS-stóðin var til viðgerðar.

Men teir báðir Óli Breckmann og Pauli Ellefsen gjørdu rokning úttan vert. Teir høvdu ikki so frægt sum sett seg inn í tað mál, sum var til viðgerðar, høvdu ikki lisið tað skjalatilfar,

sum lögtingið hevur fingið útflyggjað.

Av hesum tilfari framgongur tað klárt og týðuliga, at hvørki amerikanska ella danska úttanríkisráðið visti í 1961, hvat stóðin í roynd og veru skuldi brúkast til. Hetta varð ikki avdúkað fyrr enn í 1981. Tá hevði Dam ligið í grøvini í trettan ár!

At enda er bert at nevna, at ríkisumboðsmaðurin váttaði, at alt bendi á, at landsstýrið ikki í 1961 fekk at vita, hvørjar uppgávur stóðin veruliga hevur, um so er, at nakað er í øllum hesum tíðindum, hvat hann ivaði st.

Sum prógv fyri tí, sum er fort fram í hesi viðmerking til lögtingsviðgerðina av NARS-stóðini, prenta vit eitt brot av tí avgerandi pættinum í greinini hjá Claeson og Wilkis:

Det er bemærkelsesværdigt, at disse dokumenter ifølge listen over deres distribution ikke, som det ellers sker med dokumenter vedrørende amerikanske militære installationer i udlandet er sendt til det amerikanske udenrigsministerium, State Depart-

ment, men udelukkende til en række instanser inden for militær og efterretningsvæsen, fra NSAs ledelse til diverse JCS kontorer samt en række kontorer med administrativt eller operationelt ansvar i de tre våbengrene. Når udenrigsministeriet normalt løbende underrettes om planlægningen af USAs internationale militære basenet er det fordi det kan være nødvendigt at diplomatisk vej at sørge for eventuelle traktater med de påtænkte værtslande. Der kan også være behov for at gyde olie på vandene, hvis de politiske bolger går højt. Det var for eksempel nødvendigt, da USA etablerede sine militære anlæg i Grønland under og efter den 2. verdenskrig. Med andre ord: hemmeligheden omkring projekteringen af NSAs telekommunikationsstøtte var så stor, at ikke kun de påtænkte værtslande, men også det amerikanske udenrigsministerium blev forment adgang til planerne.

(Brev fra Ankenbrandt til Canine. DCEN 1242, 28.2. 1956. RG 218, USNA).

Viðmerkingar frá Tvøroyrar Sosialdemokratiska Felag

Tíðindablaðið Sosialurin, vinarligast hys okkum hesar viðmerkingar í blaðnum, sum skjótast.

Fleiri av blaðnum leygar-dagin 16. mars gera viðmerkingar til ársaðalfundin hjá arbejdsmandafelagnum Fylking, sum varð hildin fyri kortum.

Men tíværri eru nøkur av hesum blaðum ikki fyri at geva eina hampuliga objektiva frágreiðing, men vilja vera við, at eitt av valevnunum til formansstarvið, nevniliga Hans Pauli Holm, skal hava verið skotin upp til formansstarvið av Tvøroyrar Sosialdemokratiska Felag. Hetta er beinleiðis ósatt, tí sjálvsagt høvdu vit hvørki uppskot ella valevni til hetta starv ella nakað annað nevndarstarv. Vit eru tvørturímóti at tað áskoðan, at arbejdsmandafelag og arbejdskvinnu-

feløgin sjálvandi sjálvi skulu organisera seg úttan ávirkan úttanfrá.

Oyggjatiðindi skulsetir í sama blað felag okkara fyri at hava høtt og trýst fólk í T.S.F. Til hetta er bert at siga, at hetta er, sum ikki einaferð, ein loddrott lygn. Allir limir okkara eru limir, tí teir vilja tað av fullum huga. Annars meta vit tað vera niðursetandi fyri fólkid her býr, at tit halda tað vera gjørligt at trýsta tey inn í eitt felag, tey ikki vilja vera limir í. Annars nýta vit ein innlimingarskil, har viðkomandi sjálvur skrivur undir uppá, at hann/hon vil vera limur.

Eisini verður sagt, at kona stjóran á Flakavirknum beinleiðis skal hava høtt fólk við, at um tey ikki gjørdist limir, ja, so stóð arbeiðið á virkinum í vanda. Sanniliga kennist

tað hugstoytandi, at ein skal vera noyddur at svara slikari óndsinnari skrivning. Men vit kunnu prógva, at á tí listanum, áðurnevnda kona hevði um hendi, er bert ein limur, sum hevði arbeiðið á Flakavirknum. Hesin sami limur kom sjálvur, sum tey flestu, og bað um at gerast limur í T.S.F. Annars er eisini møguligt hjá blaðstjóranum á Oyggjatiðindi at ringja til virkið, Fylking ella Fiskepigernes Fagforening og spyrja, um nakar er koyrdur úr arbeiðinum orsakað av omanfyrinevnda.

At enda vilja vit gera vart við, at vit als ikki ætla at nýta arbejdsorku okkara til at verja okkum ímóti hopisleysari og ósannari skrivning um felag okkara. Vit hava heilt onnur, týðningar-

Heldur tú sosialin